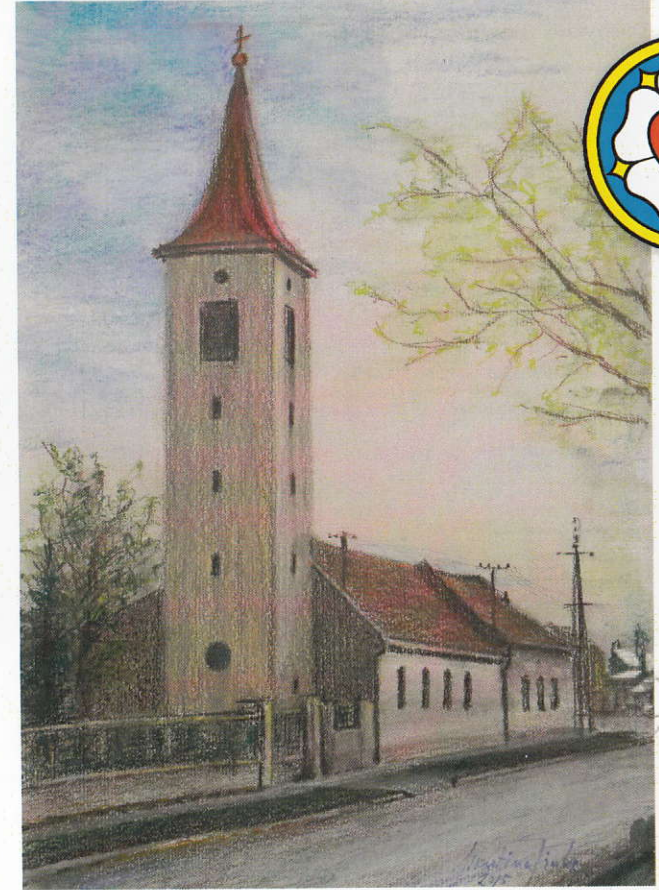

Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi a. v. v Sládkovičove, 2015

Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Sládkovičovo

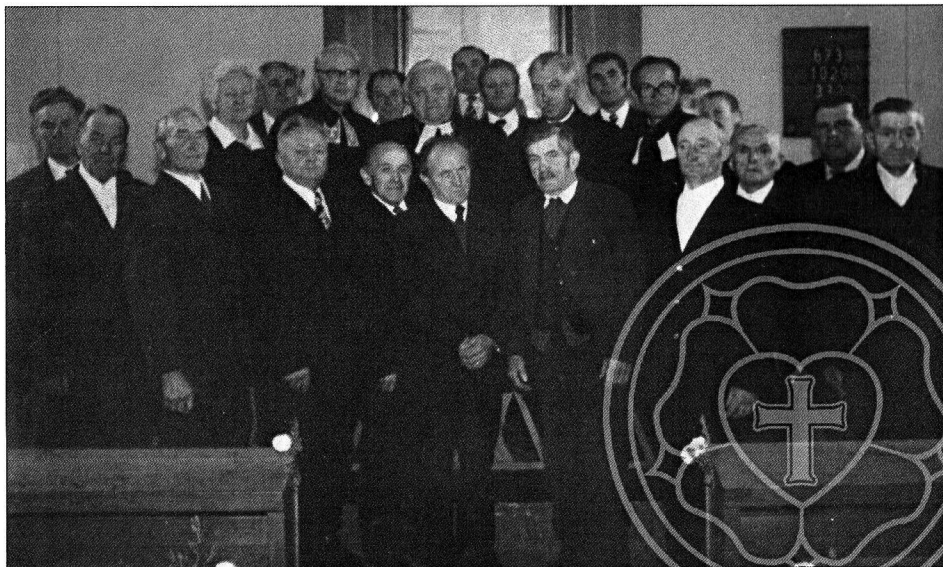
60 rokov posvätenia chrámu Božieho 1955–2015

 lovo **ádeje**
sládkovičovským evanjelikom

Táto publikácia je prehľadom života sládkovičovských evanjelikov. Ved', čo je 60 rokov oproti večnosti? Preto len na moment sa chceme zastaviť, pozrieť i spomenúť, ale aj rozmyšľať nad odkazom a ísť ďalej. Lebo cieľ máme stále pred sebou...

Presbyteri za pôsobenia farára Miloslava Križana

Podakovanie pri tvorbe publikácie: za Sládkovičovo Zuzane Paulovej, Anne Kvaššayovej, Alžbete Sudovej, Anne Kakvicovej, Zuzane Chovancovej, Márii Majerskej, Márii Trenknerovej, Žofii Boórovej, Viole Chudej, Ondrejovi Lóczimu a Zuzane Németovej, za Malú Maču Anne Zánovjakovej, Anne Kostkovej a Zuzane Urbančokovej.

Autor: ThDr. Andrea Lukačovská, zborová farárka, konseniorka Bratislavského seniorátu ECAV
Spoluautori: Mgr. Juraj Majo PhD., Zuzana Sudová, Mgr. art. Vladimír Kopáčik,
Dizajn: Eva Sudová
Kresba úvodnej obálky: Bc. Martina Pinkeová
Vydal: Sírius Cybernetics, s. r. o., Sládkovičovo, 2015
ISBN: 978-80-970497-2-0, EAN: 9788097049720

9 788097 049720

lovo nádeje

Ježiš mu riekol: Ja som cesta i pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa. J 14, 6

„Pri pohľade na cestu od Ambrózfalvy, na horizonte vľavo na kraji, slabo vidieť v rannom opare túrňu evanjelického kostola na Pitvaroši. Z ľavej strany sa tiahne nárička, letná vozová cesta.“ Takto v úvode opísal cestu na Pitvaroš Štefan Maglócky, jeden z autorov knihy Pitvaroš a Pitvarošania. Lenže toto nie je jediná cesta našich otcov a mám na Pitvaroš, lebo tá prvá bola pred takmer tristo rokmi, keď sa po porážke a odchode Turkov po roku 1719 začala osídľovať Dolná zem. Vtedy pre neprajné časy opustili synovia rodné slovenské viesky a najviac z nich prichodilo na Dolnú zem. Zopli ruky a oddali sa dielu. Tam, na zarastených pustatinách, na močariskami zamokrených územiach, začali sa dvíhať domy a pestovať obilniny. Takto povstala metropola dolnozemskej Slovákov Békešská Čaba, tирpácka Níredháza, tešedíkovský Sarvaš, povedomý Komlôš a detviansky Pitvaroš. S takou istou usilovnosťou sa vytvorili všetky väčšie a menšie dolnozemskej osady. Slováci prišli z Hornej zeme – z Horného Uhorska, zo Slovenska – na Dolnú zem a usadili sa v dnešnom Maďarsku, Rumunsku, Srbsku a Chorvátsku.

Pre vznik Pitvaroša zohrali najvýznamnejšiu úlohu dve osady – Slovenský Komlôš a Nadlak. Práve Nadlak je svojou genézou veľmi podobný, ak nie rovnaký ako Pitvaroš. Do Slovenského Komlôša prichádzali prví Slováci od roku 1746. Boli to Slováci žijúci už na Dolnej zemi, ktorí tam prišli zo Sarvaša a Nadlaku. Počet obyvateľov prichádzajúcich do Nadlaku stále narastal a tak aj množstvo voľných pozemkov a pôdy klesalo. Kráľovská komora teda dala súhlas, aby sa Pitvarošská pustatina (tak sa volal Pitvaroš predtým, pretože to bola len pustatina, na ktorej nič nebolo) mohla obrábať pod podmienkou, že sa tam nezaloží usadlosť.

Je taká tradícia z tohoto obdobia, ktorú si Pitvarošania tradovali o založení svojej obce, na ktorú si spomína Pitvarošanka Alžbeta Krišková rodená Urbančoková z rozprávania svojich starých rodičov. „Starý otec, rodený z Dobšinej, bývali v Nadlaku a tajšli prosit cisára, žebi jin túto pustatinu dav do árende. Mali aj pečate bjefe. Prišli starý otec pod gang a dali cisárovi písmo. Oni stáli, kým ho prečítav. A potom povjedav: No netrápte sa, deti moje, bude vaša zem, bude Pitvaroš. Pošlem vám inžinjera a tak vám zemičke pomeria a potom hát obrábajte, tak vraj povedal cisár.“

Oficiálne však o pridelenie Pitvarošskej pustatiny žiadal nadlackský levita Imrich Rakšani a učiteľ Martin Stratinský. Toto bola ďalšia cesta – cesta k založeniu Pitvaroša a pravda o našich rodičoch a ich živote pod Božím pohľadom.

Obec Pitvaroš sa postupne zakladala od 1. marca 1816 a zakladali ju nadlacksí

želiari – uhliari. Neskôr sa do Pitvaroša prisťahovali obyvatelia zo Slovenského Komlóšu, ale aj ľudia z viacerých hornouhorských slovenských stolíc. Z Gemerskej, odkiaľ pochádzam aj ja, Novohradskej a Zvolenskej tak prišlo 175 rodín. Spolu s osídlením Pitvarošskej pustatiny sa formovala aj cirkev a postupne sa územne aj cirkevne oddelili od Nadlaku.

Pitvarošania sa venovali poľnohospodárstvu, jednoduchými nástrojmi obrábali zem, pestovali obilniny, kukuricu, konope, chovali kone, hovädzí dobytok a ošípané. Postavili si mlyn, cintorín, modlitebňu a do daru dostali od nadlackej cirkvi 200 kg zvon. Neskôr si zadovážili väčší 400 kg. Postavili si aj prvú školu a to všetko do roku 1834 tam, na Pitvaroši.

Načo je dobré dnes spomínať? A máme si čo pripomínať? Veru máme. Máme si pripomenúť aj dnes Božie vedenie jedného národa, národa slovenského. Pretože toto sa nedialo bez nášho Boha, pretože Boh hľadel naň, pretože On ho viedol a chránil, pomáhal a žehnal tých našich otcov a mamy. Boli to nábožní ľudia, ktorí sa k Nemu modli, otvárali spevník a Bibliu. Jemu do rúk sa porúčali vtedy, keď vychádzali na svoju roľu po náričke a keď končili deň. Hľadali obživu a on ich k nej doviedol. Pretože stále neboli doma, to opakované: „Mať volá...“, prežívali celé generácie tam na Dolnej zemi v modlitbách. Dnes ako prvé si pripomínáme ich vieru v Pána Boha. Naučme sa ich viere v Boha, naučme sa a pripomeňme si i dnes ich nábožnosť, ich túžbu po chráme. Veď ich veľkolepý chrám tam na Pitvaroši bol plný.

Ich činy dnes sledujeme. Ako prvé, po usadení sa na Pitvarošskej pustatine, postavili si modlitebňu a nedeľnú školu a na pustatine z ničoho vytvorili Boží stánok, tak ako aj my tu v Sládkovičove. Ten veľkolepý chrám postavili v roku 1882 za jeden rok, keď sa predtým jedenásť rokov naň zbierali finančné prostriedky.

Dnes vieme, že to nebolo len tak, toto bola ich túžba k Bohu sa utiekať, veď nemali na tej pustatine absolútne nikoho. Boh im bol pomocou, bol im cestou, bol im jedinou pravdou a ich životom. To druhé, čo dnes obdivujeme, je ich súdržnosť – rodinný život a výchova detí, bratsko-sesterské vzťahy, susedské vzťahy. Ako sa dnes vieme len rýchlo pohádať, za peniaze súrodenci nerozprávať aj dlhé roky. Ale kto z nás bude žiť na veky? Kedy, ak nie teraz máme bratsko-sestersky žiť? Kedy je čas pre lásku, ak nie teraz? Kedy si odpustiť, ak nie teraz?

Hneď na začiatku knihy Pitvaroš a Pitvarošania je fotka jednej rodiny – otec uprostred číta Bibliu a všetci sú okolo neho. Biblia by ani dnes nemala chýbať v našich rukách. Zo zažltnutej starej fotografie môžeme vidieť, že títo jednoduchí ľudia s jednoduchým vzdelaním dobre pochopili kto je Ježiš, že je pre nich jediná istota uprostred pustatiny. Žasneme nad ich vierou a bohabojnosťou.

Keď v roku 1947 odišli z Pitvaroša, píše sa v kronikách, ako by sa tam život zastavil a chrám zostal vyľudnený, ale to preto, aby tu doma sa iné chrámy zaplnili ich potomkami v šiestich dedinách kam boli rozdelení, konkrétne aj tu v Sládkovičove. Toto všetko sa neudialo len tak. Dňa 28. októbra 1946 odchádza transport Pitvarošanov

na jedenástich autách do ČSR na práce. Keď odchádzali, spievali im na rozlúčku stovky Pitvarošanov hymnickú pieseň Kto za pravdu horí.

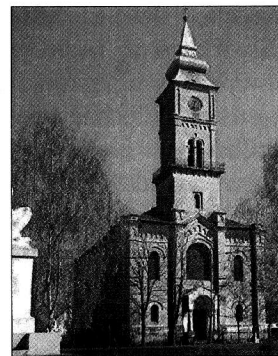
A potom sa to začalo. Dňa **11. apríla 1947 odchádza prvý transport Pitvarošanov** rovno do Serede na stanicu a odtiaľ do spomínaných šiestich obcí – Sládkovičova, Malej Mače, Veľkej Mače, Veľkých Úľan, Senca a Réci. Tu, za týmto všetkým, stál a stojí mocný Boh, práve On, ktorý je hýbateľom národov, myšlienok ľudí a postojov, mnohých návratov domov.

Možno si dnes povieme, no áno, to všetko spôsobila politická situácia v roku 1946, pod vedením prezidenta Eduarda Beneša,... Tak ako dnes sa nič nedeje bez Božieho pohľadu, tak ako i dnes ľudia veria i neveria v Božiu existenciu, tak Boh, či chceme alebo nie, stojí za týmto svetom, ktorý stvoril a aj za národmi sveta a všetko má pevne v rukách a čo je najúžasnejšie, vie o každom jednom z nás v ktoromkoľvek národe. Pán Boh je konkrétny, je osobný, je tvoj i môj a chce byť v našom živote. Vtedy najlepšie vidíš Pána Boha, keď Mu ďakuješ, keď Ho prosíš, keď ti ukazuje cestu a keď ti dáva a ochraňuje život. Dnes, keď sledujeme históriu života našich predkov, veľa sa môžeme naučiť z ich nezlomnej dôvery v Božiu pomoc.

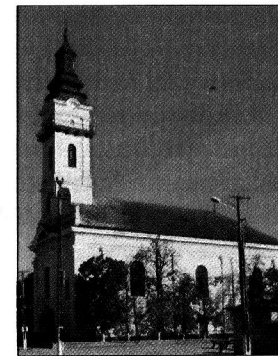
Keď si pozeráme knihu o Pitvaroši a Pitvarošaniach, vidíme ich pracovitnosť, bojovnosť, hrdosť, ich ťažkosť, ich krásnu kultúru a ich nábožnosť.

Na toto nikdy nezabudnime, aby naše srdcia neboli prázdne, pretože tam sa má zrodiť, prerodiť viera v Pána Boha, akú mali naši otcovia na Pitvaroši, v Nadlaku a v Slovenskom Komlóši, ale i na iných dolnozemskejších miestach. Oni síce nechali tam na Pitvaroši mnoho jutár zeme a všakovakého imania, no na cestu domov si priniesli, tak ako keď odchádzali na Dolnú zem, vieru v Boha. A to si uvedomovali, že Ježiš Kristus je cesta i pravda i život. Takto nech je cestou aj nám dnes.

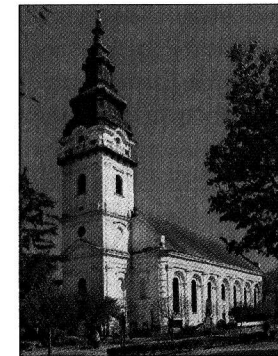
Andrea Lukačovská

Evanjelický kostol
na Pitvaroši

Evanjelický kostol
v Nadlaku

Evanjelický kostol
v Slovenskom Komlóši

Dejiny cirkevného zboru Sládkovičovo

Slovo repatriant pochádza z latinského repatriare, čo znamená proces vrátenia osoby späť na miesto jeho pôvodu. Takmer pred 300 rokmi odišli naši prarodičia zo Slovenska (vtedajšieho Uhorska) na Dolnú zem do Maďarska. Odišli za prácou a vidinou lepšieho života. Aj oni museli žiť. Bieda a neúrodnosť pôdy doma ich prinútila opustiť domovinu. Uvoľnená pôda na Dolnej zemi po Turkoch im bola nádejou. Spoločenské a politické pomery v Československu v roku 1947 však hovoria, že Slováci prichádzajú domov. Tak vzniká Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. Sládkovičovo.

Cirkevný zbor bol administratívne zriadený 1. júla 1948 a má dnes len 68 rokov. Je jedným z presídleleckých zborov.

Z dejín Sládkovičova, niekdajšieho Diószegu, je treba spomenúť, že v 17. storočí tu prevládalo evanjelické vierovyznanie, ktoré však neskôr bolo rekatolizované.

Ako prvé treba spomenúť príliv nemeckých kolonistov, ktorý sa zintenzívnil za vlády Jozefa II. Ešte pred začatím kolonizácie vydal Jozef II. 21. septembra 1782 nariadenie o prisťahovalectve (tzv. Einwanderungs-patent), ktoré bolo vydané najmä pre roľníkov a remeselníkov z horných porýnskych oblastí. Zaručovalo pre kolonistov úplnú slobodu vierovyznania a pre každú náboženskú obec potrebných duchovných a učiteľov. Podľa tohto nariadenia každej rodine mal byť pridelený priestranný dom so záhradou a roľníci mali dostať pôdu a líuku, ťažný a chovný dobytok, poľné a domáce náradie. Zájemcovia sa mali dostaviť do Viedne vlastnou dopravou, cestovné náklady im boli dodatočne uhradené. O rodiny malo byť postarané dovtedy, kým rodina sama nebola schopná sa užiť. Okrem týchto výhod kolonisti získali oslobodenie od daní a poplatkov na 10 rokov. Uvedené nariadenie, ale aj predchádzajúce edikty ešte z čias Márie Terézie motivovali obyvateľov preľudnených oblastí Nemecka k odchodu do regiónov Uhorska. Na rozdiel od predchádzajúcich vln kolonizácie sa podmienky pre potenciálnych zájemcov o usadenie v Uhorsku už sprísnilo, no podľa súdobých prameňov potenciálni vystažovalci hrômadne vyhľadávali cisárskych verbovačov a agentov. Podmienky kolonizácie boli zhrnuté v troch bodoch tzv. poučenia z roku 1785, ktoré dôkladne a presne špecifikovali požiadavky k presídleniu. V nich bola zakotvená podmienka finančnej hotovosti 200 cisárskych zlatých alebo 240 rýnskych zlatých na dospelú osobu. Bez tejto hotovosti sa kolonizácia nemohla uskutočniť. Cisárskych verbovačov usmerňovali v Nemecku traja „osídľovací komisári“ v Koblenzi, vo Frankfurtu a v Rothenburgu am Neckau. „Osídľovací komisári“ vydávali budúcim kolonistom cestovný pas, ktorým sa preukazovali na ceste. Okrem miesta určenia obsahoval osobné údaje uchádzača, meno a priezvisko, dátum narodenia, vierovyznanie. Bol opatrený tajnou pečatou Maďarskej kráľovskej kancelárie. Pre získanie cestovného pasu sa zájemcovia museli preukázať prepúšťacou listinou

od zemepána, overeným potvrdením o bezúhonnosti, potvrdením o odbornosti (v poľnohospodárstve, prípadne v remeslách) a potrebnou finančnou hotovosťou.

Prostredníctvom kráľovského splnomocnenca boli za veľmi priaznivých okolností dosídlené viaceré oblasti na Slovensku. Napríklad Nemci zo Švábska, Alsasko-Lotrinska a Bavorska dostali v Sládkovičove pridelenú pôdu, pozemky, dobytky a potraviny.¹ Tieto rodiny vytvorili tzv. Nemecký Diosek. Bolo to 47 evanjelických rodín.

V roku 1947 tu našli novoprišli presídlenci z evanjelického Pitvaroša z Maďarska, len niekoľko roztratených rodín, z ktorých len jednotlivci boli evanjelici, deti už väčšinou nie. Boli to rodiny ako Weinträgerova, Preisingerova, Zelinkova, Döményiova, Trenknerova a iné. Všetko ostatné obyvateľstvo bolo rímskokatolíckeho vierovyznania. Táto skupina nemeckých evanjelikov sa postupom času pomaďarčila a konvertovala na katolícku vieru. Po druhej svetovej vojne bolo mnoho nemeckých rodín vysídlených späť do Nemecka.

Cirkevne zbor Sládkovičovo patrilo do Pustých Úľan. Tu sa diósegskí evanjelici krstili a sobášili. Evanjelický kňaz z Pustých Úľan vykonával v Sládkovičove, vtedajšom Dioseku, pohrebne rozlúčky a príležitostne, raz alebo dvakrát do roka, im prislúchoval Večeru Pánovu.

Evanjelickí presídlenci z maďarského Pitvaroša tu nenašli priaznivé podmienky k založeniu evanjelického cirkevného zboru. Od začiatku museli zápasíť po zabezpečení sociálnom, majetkovom i duchovnom. Dňa 13. apríla 1947, prišiel prvý transport presídlencov z Maďarska, no ľudia neboli sústredení do jednej obce, ale až do šiestich obcí – Sládkovičovo, Malá Mača, Veľká Mača, Senec, Réca a Veľké Úľany. Neskôr sa však väčšina mladých evanjelikov zo Sládkovičova presťahovala do Trnavy, Serede a okolitých obcí.

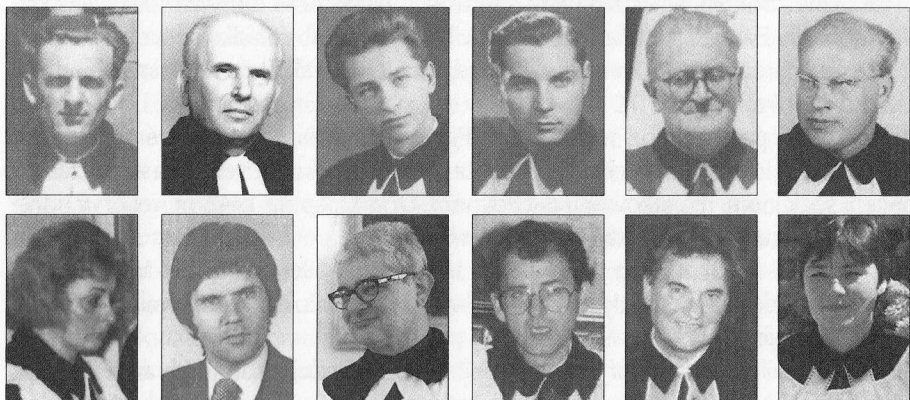
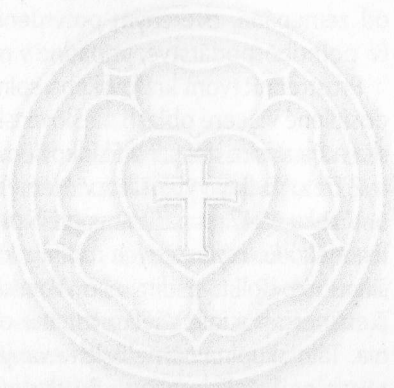
V tom čase cirkevný zbor evidoval niečo vyše tisíc duší. Keďže chrám Božieho nebolo, služby Božie sa vykonávali po domácnostiach a v škole na Abrahámskej ulici. Chrám Boží bol vybudovaný za pôsobenia farára Ondreja Koča v roku 1954, z bývalej maštale a stodoly. Najprv bol len modlitebňou, v ktorej sa **24. decembra 1954 vykonali prvé služby Božie. Neskôr boli vyhotovené lavice, oltár, kazateľnica a krstiteľnica z dubového dreva. Dňa 11. septembra 1955 bol chrám Boží posvätený biskupom Andrejom Ľudovítom Katinom. V 70. rokoch 20. storočia bola pristavaná veža a odliate tri zvony.**

V súčasnosti je evanjelický augsburského vyznania cirkevný zbor v Sládkovičove matkocirkvou, kde patrí fília Malá Mača a diaspora Veľká Mača. Územne – parochiálne sem patrí aj dedina Abrahám a Hoste ako aj Nový Dvor. Zbor má v súčasnosti 352 duší.

Andrea Lukačovská

Duchovní cirkevného zboru

1947–1952 Ondrej Bulík
1952–1953 kaplán Ján Zemánek
1954–1956 Ondrej Koč
1956–1963 Ivan Manica
1963–1973 Karol Novomestský
1973–1984 Miloslav Križan
1984–1986 administrovala Anna Podlesná
1986–1987 Ladislav Kozák
1987–1991 Štefan Jahelka
1991–1997 Pavel Gabriš
1997–2000 Milan Kachnič
2000 Andrea Lukačovská

Dozorcovia cirkevného zboru

1948–1956 Pavel Myjavec
1956–1959 Pavel Gemeri
1959–1979 Ján Feješ
1980–1993 Michal Antal
1993–2011 Alžbeta Majová
2011 Jana Hrubá

Kurátori v Sládkovičove

1948 Štefan Antal
1948–1956 Ján Chovanec
1956–1959 Juraj Hudák
1959–1972 Štefan Zelman
1972–1980 Michal Antal
1980–1983 Michal Šulán
1983–1995 Pavel Lovci
1997–1999 Dušan Majerský
2000–2002 Pavol Novomestský
2002–2004 Renáta Kučeráková
2004–2009 Iveta Rekenyová
2011 Emília Krnáčová

Kurátori v Malej Mači

Štefan Lauko od roku 1947
Pavel Majo od roku 1969
Samuel Gubínyi od roku 1981
Mária Gáborová od roku 1989
Anna Kostková od roku 2009

Kantori

1948–1953 Michal Hudák
1953–2005 Mária Trenknerová
2003 Vladimír Kopáčik
2013 Juraj Majo

Posviacka píšťalového organa, farár Karol Novomestský, biskup Ján Chabada, 1963

Istória kostola v Sládkovičove

Od roku 1947 až do roku 1955 sa služby Božie v evanjelickom cirkevnom zbere Sládkovičovo vykonávali spočiatku v škole a potom po domácnostiach horlivých cirkevníkov. Vedenie cirkevného zboru spolu s jeho členmi neustále hľadali vhodnú budovu, ktorú by mohli odkúpiť a prestavať na bohoslužobnú miestnosť. V rokoch 1952–1953 vtedajší správca zboru kaplán Ján Zemánek začal konkrétnejšie zaisťovať budovu, ktorá by bola vhodná k tejto prestavbe. Do úvahy pripadal dom s hospodárskymi budovami od Michala Venierčana. Brat kaplána Ján Zemánek však kúpu nemohol vykonať, pretože bol odvolaný na vojenskú prezenčnú službu.

Po ňom v rokoch 1953–1954 administroval zbor brat farár Ondrej Spišák z Galanty ktorý, za pomoci Generálneho biskupského úradu v Bratislave, uskutočnil spomínanú kúpu objektu po Michalovi Venierčanovi za 120 000 Kčs. Časť, v ktorej sídlil obchod s domácimi potrebami, ostala do dnešnej doby na tieto účely. Obytná časť sa stala farou a maštal' spolu so stodolou zadaptovali na modlitebňu.

V auguste roku 1954 sa novým námesným kňazom stal Ondrej Koč, ktorý sa hneď od septembra toho roku spolu s odborníkmi Michalom Kočišom, Martinom Kriškom a svojpomoci veriacich, pustil do prác spojených s prestavbou hospodárskych budov na bohoslužobnú miestnosť. Všetky práce boli ukončené 20. decembra 1954 a tak sládkovičovskí evanjelici mohli 24. decembra vykonať prvé bohoslužby vo vlastnom. Na tieto Štedrovečerné služby Božie v roku 1954 si cirkevníci nanosili z domov stoličky, oltár bol na obyčajnom stole prikrytom obrusom a obraz, ktorý bol naň položený, namaľovala manželka vtedajšieho dozorca Anna Myjavcová.

V roku 1955 bolo vyhotovené vnútorné zariadenie modlitebne z bledého dubového dreva s polytúrovaným náterom (oltár, krstiteľnica, kazateľnica, lavice) sládkovičovskými majstrami Jánom Budayom a Františkom Bystrickým. Dnešný oltárny obraz, znázorňujúci Ježiša Krista v poli medzi poľnými kvetmi, namaľovala akademická maliarka Zuzana Medvedová.

Banskobystrický evanjelický cirkevný zbor daroval do tejto novej modlitebne harmónium.

Všetky adaptačné práce na modlitebni spolu s vnútorným zariadením stáli 70 000 Kčs. Keď už bola modlitebňa dokonale vybavená a pripravená mohol nastať slávnostný akt posvätenia, ktorý sa konal 11. septembra 1955 a vykonal ho biskup Západného dištriktu Andrej Ľudovít Katina, senior Bratislavského seniorátu Július Adamiš a miestny kňaz Ondrej Koč za spoluúčasti okolitých kňazov a veriacich.

V roku 1972 boli na oltár pripojené drevené vypaľované plastiky biblických postáv Mojžiša a Jána Krstiteľa, ktoré zhotovil Ján Hartl.

Dĺžka dnešného kostola je 18,4 m; šírka 7 m; výška 4,2 m.

Stavba veže a nové zvony

Po prebudovaní budov na modlitebňu a faru mal cirkevný zbor túžbu vystavať vežu a zadovážiť do nej zvony podobne, ako boli na Pitvaroši (Maďarsko), odkiaľ väčšina veriacich v cirkevnom zbere pochádzala. V roku 1969 tieto myšlienky, za pôsobenia námesného kňaza Karola Novomestského, dozreli a pustili sa do stavby. Pri tejto príležitosti vznikla Kronika stavby veže a zadováženia zvonov v ev. a. v. zbere Sládkovičovo.

Problémom bolo zabezpečenie dostatočného množstva tehál na výstavbu veže. Tento sa s Božou pomocou podarilo vyriešiť a mnohí cirkevníci vykonávali brigádnicke práce v tehelni vo Veľkých Kostoľanoch, za čo získali 30 000 kusov pálených tehál. Stavba veže trvala od 26. apríla do 1. novembra 1969.

V roku 1967 sa konala prvá návšteva delegácie cirkevného zboru u zvonolejárky Laetitie Dytrychovej v Brodke u Přerova (Česká republika), ktorej predniesli svoje požiadavky a ona im podala inštrukcie spojené s vyhotovením nových zvonov. Od tej chvíle začali bratia Ondrej Rohár a Michal Antal zbierať meď a cín na odliatie nových zvonov pre sládkovičovský cirkevný zbor.

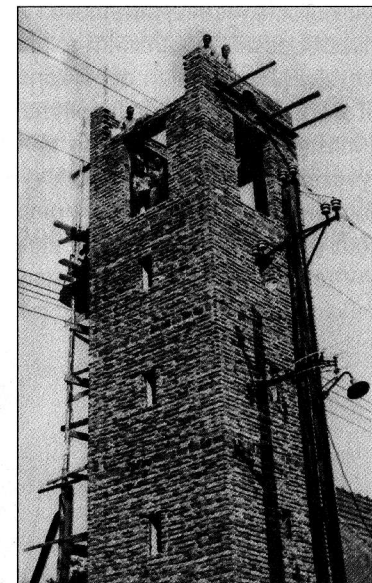
Dňa 9. mája 1970 boli tri nové zvony privezené do Sládkovičova a 16. mája 1970 sa uskutočnilo ťahanie zvonov na vežu.

Po vybudovaní veže a starostlivom umiestnení zvonov na zvonovú stolicu bolo všetko pripravené na posviacku.

Slávnostná posviacka novej veže a zvonov sa konala 24. mája 1970 na sviatok Svätej Trojice. Tento slávnostný akt vykonal biskup Západného dištriktu Rudolf Košťál, senior Bratislavského seniorátu Karol Gábris a miestny kňaz Karol Novomestský za spoluúčasti okolitých kňazov a veriacich.

Výška veže má 24,8 m, guľa na vrchole 40 × 40 cm a kríž 126 × 60 cm.

*podľa kroniky Michala Hudáka
spracoval Vladimír Kopáčik*

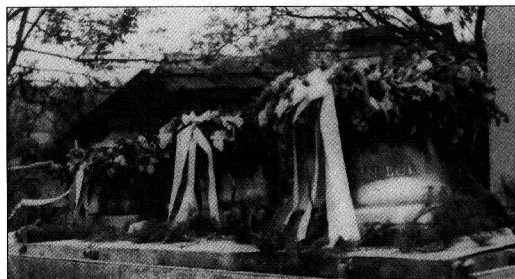
dliatie zvonov

Zvony boli a sú nástrojom komunikácie. Od pradávna oznamovali dôležité správy celému okoliu. Gréci bojovníci nosili zvonček na stráž, aby pri chôdzi zvonili a dali vedieť o tom, že stále strážia. Zvončeky na odeve upozorňovali na dôležitosť ich nositeľa, a tak nečudo, že sa dostali aj do výbavy najvyšších kňazov. Veľké disky – gongy oznamovali príchod nepriateľa alebo inej pohromy... včítane vladárov. Predpokladalo sa, že zvuk zvonov zaháňa zlých duchov, búrky, blesky a podobne. Zvony oznamovali okoliu aktuálny čas, zvolávali na sviatočné a slávnostné chvíle. Ich symbolický význam rástol storočiami a európske metropoly sa predhánali v tom, kto ich bude mať viac.

Pre priblíženie výstavby evanjelického kostola v Sládkovičove a obstarania zvonov do kostola bol použitý rozhovor pána Ondreja Rohára, gestora zvonov, s redaktorom Slovenského rozhlasu.

V roku 1947, po presídlení z Maďarska, začali evanjelici v Sládkovičove skromne. Evanjelický kostol nemali, ten svoj majestátny, potom, slzami radosti aj žiaľu kropený, museli nechať v Maďarsku a tak evanjelické služby Božie vykonávali v núdzových priestoroch, v jednej miestnosti v škole na Abrahámskej ulici. Neskôr aj tieto priestory museli opustiť a v núdzi im rodina Hudákovcov poskytla jednu izbu, ktorú vybavili drevenými lavicami a v nej vykonávali bohoslužby. Evanjelici sa preto rozhodli postaviť si kostol. Najprv kúpili dom na Fučíkovej ulici (bývalé elektro) za 160 000 korún. Z maštale a šopy (súčasný kostol) museli vyvozit' zem, stlčť omietku, odstrániť dvere, vyvozenú zem nahradiť čistou, vymurovať a nanovo omietnuť. Túto prestavbu robili brigádnicke, ale brigádnikov bolo neúrekom. Keď bol kostol hotový, cirkevníci sa rozhodli najprv postaviť zvonnicu, ale v roku 1968 sa rozhodli pre stavbu veže.

V tom čase bol nedostatok stavebného materiálu a tak cirkevníci išli do tehelne do Veľkých Kostolian, kde odpracovali 28 dní brigádnicky, aby zabezpečili materiál na stavbu. Za túto prácu mali síce zaplatenú iba minimálnu mzdu, ale mali umožnené odobrať prvých 28 000 tehál a v roku 1969 svojpomocne postavili vežu, ktorá je vysoká cca 25 m. Po postavení veže sa začala zvláštna zbierka na zvony, nielen finančná, ale aj

hmotná. Cirkevníci nazbierali veľa medi, žltého kovu, olova a mosadze (medené kotlíky, mažiare, matice, drôty,...) a tento nosil pán Rohár do zberných surovín do Bratislavy. Keď už mali dostatok kovu a zliatiny, rozhodli sa objednať zvony u známej zvonolejárky Laetitie Dytrychovej v Brodke u Přerova,

ktorá prevzala funkciu odlievačky zvonov od svojho manžela. Pán Rohár bol v Brodke minimálne sedemkrát. Finančná zbierka na zvony sa uskutočnila v rokoch 1968–1970 za pôsobnosti pána farára Karola Novomestského. Cirkevníci boli optimisti a zvony chceli mať vo veži do Vianoc roku 1969. Odlievačka im ukázala dlhý zoznam záujemcov o zvony, mala ich odliat' 150. Keď videla, aký kovový materiál priniesli (zliatina bola spracovaná do kociek a nasekaných elektród, ktoré spracoval pán Piško, šéf zberných surovín a sám dodal aj cín z pivných trubiek), nechcela ich len tak odbiť. Pani Dytrychová nechcela miešať rôzne druhy cínu a sľúbila, že zo „západného“ Nemecka obstará cca 250 kg cínu na odlievanie zvonov (96% bankocín), ktorý už bol odliaty do tehličiek ako zlato. Keď ho priviezli, museli ho hneď zobrať domov, pretože pani Dytrychová sa obávala, že jej ho ukradnú. A tak pán Rohár cín priviezol do Sládkovičova na vlastnom osobnom aute. Uschovali ho u Hudákových pod schodišťom na povalu a prikryli starými handrami, aby ho nikto nevidel. Po oznámení pani Dytrychovej, že je pripravená na odlievanie zvonov pre cirkevný zbor, odviezli k nej 18 q medi a 2,5 q bankocínu. Tri zvony (tzv. veľký, stredný a malý) o váhe cca 1,2 tony priviezli na V3S v máji 1970. Týždeň ostali na vlečke vozidla, lebo pripravovali ich slávnostné osadenie do veže. Zvony ovenčené vencami boli vytiahnuté do veže 16. mája 1970. Sládkovičovské zvony nemajú mohutnosť tých pitvarošských. V ich zvuku však cítit' obrovskú lásku ľudí, ktorí z toho mála, čo im zostalo, dokázali postaviť kostol, vežu i zvony.

Veľký zvon 640 kg, stredný zvon 340 kg, malý zvon 205 kg. Každý zvon na sebe nesie nápis: veľký zvon: **Hrad prepevný je Pán Boh náš!**, stredný zvon: **Sláva na výsostiach Bohu!**, malý zvon: **Bdejte a modlite sa!** Na všetkých troch je venovanie: **V roku Pána 1969 dala zhotoviť ev. a. v. cirkev v Sládkovičove** a meno autorky **Laetitie Dytrychovej**.

Zuzana Sudová

Ondrej Rohár

Historia modlitebne v Malej Mači

Malá Mača je fliou cirkevného zboru Sládkovičovo. Po presídlení z Maďarska v roku 1947 sa konali služby Božie v miestnej škole. Neskôr sa služby Božie konali po domácnostiach. Do roku 1990 sa vystriedalo päť domácností: u Laukov v dedine dva roky, u Budajov (v Pančove, t.j. dávne pomenovanie ulíc), u Gáborov, u Laukov (v Pančove), u Kožucha na novom dome, v roku 1991–1992 sa služby Božie konali opäť v škole.

V roku 1993 sa modlitebňa zriadila v bývalom učiteľskom byte za pôsobenia duchovného pastiera Pavla Gabriša, zborovej dozorkyne Alžbety Majovej, kurátorky Márie Gáborovej a pána primátora v Sládkovičove a v Malej Mači Kornela Somogyiho. Zo Sládkovičova bol prenesený oltárny obraz, ktorý namaľovala evanjelička pani učiteľka Anna Myjavcová. Oltárny obraz vyjadruje Pána Ježiša stojaceho pri dverách, na ktoré klope. Je to vyjadrenie biblického verša zo Zjavenia Jána z 3. kapitoly 20. verša: „Ajhľa, stojím pri dverách a klopem. Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem stolovať s ním a on so mnou.“

V súčasnosti modlitebňa slúži už 22 rokov Božiemu ľudu, aby sa tu stretal pri Božom slove a modlitbách. Fília Malá Mača je neoddeliteľnou súčasťou cirkevného zboru Sládkovičovo. Spoločenstvo bratov a sestier je v Malej Mači malé, ale živé – patriace Pánovi. V tomto spoločenstve je mnoho duchovných darov, ktoré s Božou pomocou chceme dávať do služby Tomu, ktorý je ako jediný hoden všetkej chvály na nebi i na zemi.

Rekonštrukcia modlitebne, ako aj jej posvätenie, sa uskutočnila za pôsobenia zborovej farárky, konseniorky BAS Andrei Lukačovskej, zborovej dozorkyne Janky Hrubej, kurátorky v Malej Mači Anny Kostkovej, pána starostu obce Malá Mača Františka Hontváriho, ale najmä skrze ochotné srdcia všetkých cirkevníkov v Malej Mači. V roku 2013 sme si tak pripomenuli 20. výročie fungovania modlitebne.

Pán Ježiš stojí pri dverách nášho srdca a chce vstúpiť. On klope na dvere našich srdiec a Jeho klopanie nie je nepočuteľné. Ak dnes počuješ toto klopanie, otvor Ježišovi dvere svojho života.

Diaspóra Veľká Mača

Tu sa služby Božie konali najprv v dome u Žilákov a potom obecny úrad vyčlenil evanjelikom budovu pri terajšom obchode Jednota. V súčasnosti sa tam služby Božie už nekonajú.

Andrea Lukačovská

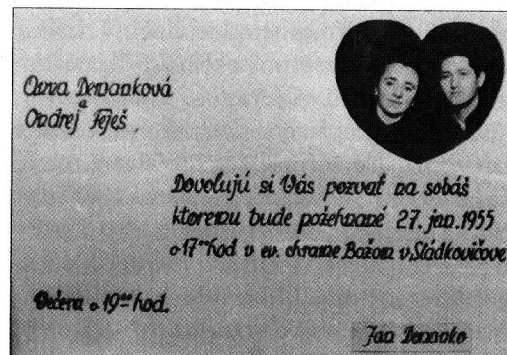
Spomienky na prvý sobáš v sládkovičovskom kostole

Písal sa rok 1954, pre nás pamätný. Tento rok sme uzavreli manželský zväzok dňa 13. novembra 1954. Civilný sobáš bol v Banskej Bystrici a spečatili sme ho v evanjelickom kostole v Sládkovičove 26. decembra 1954. Boli sme prvý sobáš v tomto kostole, ktorý ešte voňal novotou. V tento sviatočný, vianočný deň už od rána začali poletovať snehové vločky, poobede už bolo všetko v bielom šate. Okrem mňa, pretože som mala na sebe čierny kostým, nezvyklé pre nevestu, ale na iné neboli finančné prostriedky. Svadba bola skromná v kruhu najbližších. Pohostenie bolo z domácich prostriedkov – husacina, upečená v tradičnej peci, ktorá dodnes stojí na dvore osamelá a tak trochu aj zabudnutá. Z kostola sme odchádzali vo viere, že to, čo sme si sľúbili aj dodržíme, v dobrom aj v zlom, v zdraví aj v chorobe. Odchádzali sme s darčekom od sobášiacieho pána farára Ondreja Koča – s Novým zákonom s venovaním: „Slovo Kristovo nech prebýva vo vás bohate.“ Kol 3, 16

spomienky Žofie Boórovej

Žofia Boórová rod. Kučeráková
s manželom Štefanom Boórom

Druhý sobáš v evanjelickom chráme Božom v Sládkovičove uzavreli **Anna Demanková a Ondrej Feješ** dňa 27. januára 1955.

Sládkovičovskí evanjelici v číslach (1947–2014)

Aj keď sa evanjelici na území cirkevného zboru vyskytujú vo väčšom počte od až po roku 1947, ani do tohto obdobia nepredstavujú evanjelici úplne neznámu skupinu. Jeden z najstarších údajov o počte evanjelikov v Diószegu/Sládkovičove pochádza zo schematizmu Jána Kollára z roku 1838, ktorý uvádza 54 evanjelikov ako súčasť cirkevného zboru v Pustých Úľanoch. Do roku 1870 ich počet mierne narastal a pri prvom modernom sčítaní obyvateľstva v roku 1869 tu žilo 80 evanjelikov, čo predstavovalo 3,6 % obyvateľov obce. V obciach Malá Mača a Veľká Mača sa evanjelici až do roku 1947 prakticky neboli.

rok sčítania	Sládkovičovo	Malá Mača	Veľká Mača
1869	80	1	
1880	101		
1890	99	1	
1900	94		
1910	72		
1921	101		
1930	112	2	
1941	99	2	
1950	843	267	316
1991	431	37	
2001	433	83	34
2011	345	76	34

Do roku 1947 narastal počet evanjelikov v Sládkovičove najmä v období 1. ČSR. Ich počet presiahol stovku a v rámci obyvateľstva obce tvorili okolo 2,5 %. Počet evanjelikov v tomto období, v porovnaní s rokom 1869, však rástol v Sládkovičove pomalšie ako počet všetkého obyvateľstva. K výraznej zmene dochádza po výmene obyvateľstva v roku 1947. Tieto zmeny zachytilo sčítanie obyvateľstva v roku 1950, ktoré bolo v socializme posledným, v ktorom sa nachádzala otázka týkajúca sa náboženskej príslušnosti. S počtom 843 predstavovali evanjelici v Sládkovičove takmer 18 % obyvateľstva. K výraznému nárastu evanjelikov došlo aj v obciach Malá a Veľká Mača. V Malej Mači tvorili evanjelici s počtom 267 viac ako jednu tretinu obyvateľstva obce (35 %) a vo Veľkej Mači 13,6 % tamojšieho obyvateľstva. Počet evanjelikov vo Veľkej Mači bol výrazný do takej miery, že schematizmus Slovenskej

evanjelickej cirkvi a. v. v ČSR uvádza v roku 1955 aj prítomnosť modlitebne, aj keď prenajatej. Neskôr sa ukázalo, že úbytok evanjelikov v tejto obci bol v rámci cirkevného zboru najvýraznejší.

Ako naznačujú čísla a aj celkový spoločenský vývoj, počet evanjelikov v Sládkovičove za 60 rokov poklesol pomerne výrazne. Nejde pritom o ojedinelý trend; počet evanjelikov na celom území Slovenska sa v rokoch 1950–1991 znížil o 26 %. Obdobie socializmu sa na zmene počtu evanjelikov v Sládkovičove podpísalo poklesom o 49 %. Výraznejší pokles bol zaznamenaný v Malej Mači (v rokoch 1950–2011 poklesol počet evanjelikov o 69 % a vo Veľkej Mači poklesol v rokoch 1950–2011 počet o takmer 90 %. V súčasnosti (podľa sčítania obyvateľstva v roku 2011) počet evanjelikov klesá aj naďalej a podiel evanjelickeho obyvateľstva predstavuje v Sládkovičove hodnotu 6,3 % obyvateľstva mesta, v Malej Mači 13 % a vo Veľkej Mači 1,3 %. Počet evidovaných evanjelikov v roku 2014 dosiahol hodnotu 351 členov, čo predstavuje na území týchto troch obcí približne 77 % počtu evanjelikov evidovaných podľa sčítania v roku 2011.

Iný pohľad, ktorý presnejšie objasní vývoj evanjelikov v cirkevnom zbore, je pohľad prostredníctvom matrík. Cirkevné zbory vedú 4 druhy matrík: matriku pokrstených, matriku konfirmovaných, matriku sobášnených a matriku pochovaných.

Pokrstení

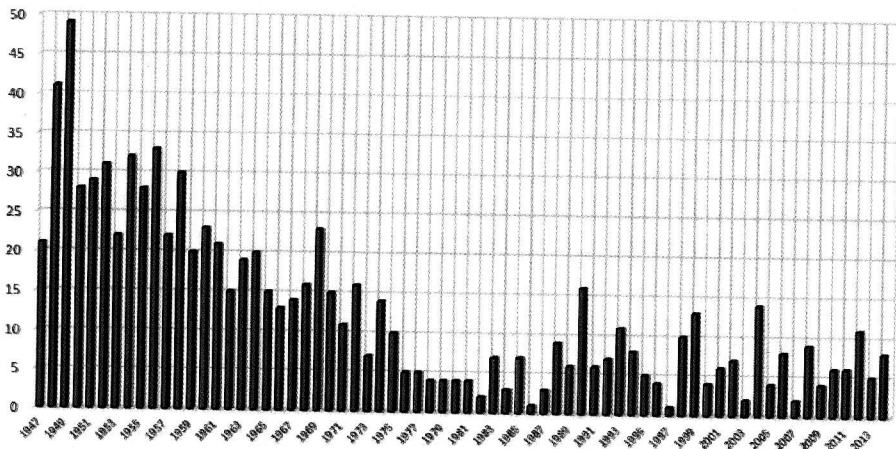
Najviac záznamov nachádzame v sládkovičovskej matrike pokrstených. Za 68 rokov existencie zboru (1947–2014) bolo v zbore pokrstených 879 cirkevníkov, z toho 442 chlapcov, prípadne mužov a 437 dievčat, prípadne žien. Takmer všetky pokrstené deti sa narodili v manželstve, a aj napriek novým spoločenským trendom počet detí narodených mimo manželstva je aj v súčasnosti v našom zbore nízky. Spolu za celé obdobie bolo takýchto detí 30 (3,4 %). Počet 879 pokrstených však nepredstavuje rovnomerné rozloženie počtu krstov počas celej existencie zboru, čo vidieť aj na grafe. Priemerne z tohto počtu vychádza takmer 13 krstov na jeden rok, pričom táto hodnota nebola dosiahnutá od sedemdesiatych rokov, okrem niekoľkých rokov ani raz. Väčšina krstov je sústredená v rokoch 1950–1970, a v roku 1955 pripadalo na 100 veriacich 3,5 krstu. V tomto období mal zbor najviac členov, nielen v zbore, ale aj v celej spoločnosti sa rodilo pomerne veľa detí a takúto krivku má väčšina evanjelickej cirkevných zborov na Slovensku. Počet krstov v počiatočnom období existencie zboru je taký výrazný, že polovica všetkých evidovaných krstov bola vykonaná do roku 1962. Druhá polovica (439) sa rozložila do nasledujúcich 50 rokov.

Obdobie rokov 1947–1959 predstavuje akési zlaté obdobie v počte krstov. Na jeden rok ich pripadlo v priemere takmer 30, pričom najviac krstov sme zaznamenali v roku 1949, kedy bolo pokrstených 49 detí, z toho 27 chlapcov. V nasledujúcich rokoch 1960–1969 priemerný počet krstov na klesá na 18 (s výraznejším oživením v období Pražskej jari 1968–1969), výraznejšie však klesá v období 1970–1979 krstov

na jeden rok v priemere). Od roku 1976 nastáva trvalejšie obdobie až do konca komunizmu, kedy počet krstov neprekročil hodnotu 10 krstov na jeden rok. 80. roky tak predstavujú zatiaľ obdobie s najmenším počtom krstov (4,6 v priemere za rok) a v roku 1986 bol prvýkrát zaznamenaný iba jeden krst v roku.

Po roku 1990 sa počet krstov mierne zvyšuje a v prvej desaťročnici, po páde komunizmu, v rokoch 1990–1999 narastá priemer na 8,1 krstov za rok, pričom počet krstov v roku 1990 (16) nebol odvtedy preknaný. Následne v rokoch 2000–2014 sa situácia vyrovnáva a priemerný počet krstov dosiahol hodnotu 6 za rok. V roku 2013 pripadlo na 100 členov zboru 1,4 krstu.

Počty krstených v CZ Sládkovičovo 1947–2014

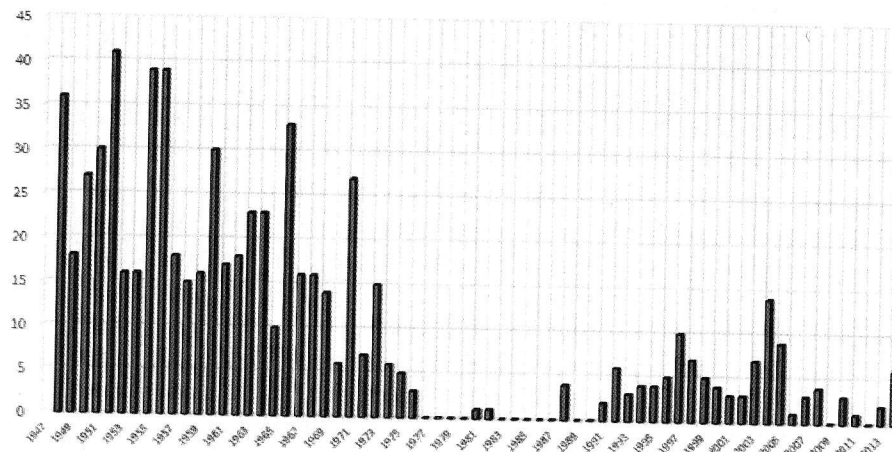
Konfirmovaní

Druhou významnou udalosťou jednotlivca v cirkevnom živote je konfirmácia. Počet konfirmovaných dosiahol hodnotu 692, čo v hrubom náčrte predstavuje takmer 79 % počtu krstov. Intenzita počtu konfirmácií v zbere dosiahla v roku 1955 4,9 konfirmandov na 100 veriacich a v roku 2013 len 0,6 konfirmandov. V prípade konfirmácií, na rozdiel od krstov, dominujú v celkovom meradle dievčatá nad chlapcami (378 dievčat a 314 chlapcov). Na rozdiel od krstov, v prípade konfirmácií zaznamenávame aj v „zlatom období“ prvých dvadsiatich rokov existencie zboru roky s výraznejším a menej výrazným počtom konfirmandov. V rokoch, kedy počty konfirmandov dosahujú hodnoty približne 25 a viac, sa konali dve konfirmačné slávnosti, dokonca v niektorých rokoch bola samostatná konfirmácia vo Veľkej Mači. Vyskytli sa prípady aj dodatočných konfirmácií dospelých, ktorí nestihli byť konfirmovaní ešte v Pitvaroši. V rokoch 1948–1959 bol priemerný ročný počet konfirmandov 25, v rokoch 1960–1969 ešte dosahoval priemernú hodnotu 20 konfirmandov. Výrazný zlom nastáva v období nástupu normalizácie. Počet konfirmovaných ešte napríklad v roku 1971 dosiahol hodnotu 27, no v priemere bolo v rokoch 1970–1979 konfirmovaných

iba 7 konfirmandov ročne. V rokoch 1977–1980 zaznamenávame prvé súvislé obdobie bez konfirmácií. Celé 80. roky 20. storočia boli v dejinách zboru takmer bez konfirmácií. Za 10 rokov bolo konfirmovaných iba 6 konfirmandov.

Určité oživenie v tomto ohľade nastáva od roku 1991. Až do roku 2009 sa v tomto období konala v zbere konfirmácia každoročne, pričom najviac konfirmandov po roku 1990 bolo v roku 2004, kedy ich bolo 14. V priemere bolo za toto obdobie konfirmovaných každoročne 5 konfirmandov. Zvláštnosťou konfirmácií po roku 1990 je mierna dominancia počtu chlapcov nad dievčatami (25 konfirmovaných chlapcov k 18 konfirmovaným dievčatám).

Počty konfirmovaných v CZ Sládkovičovo 1947–2014

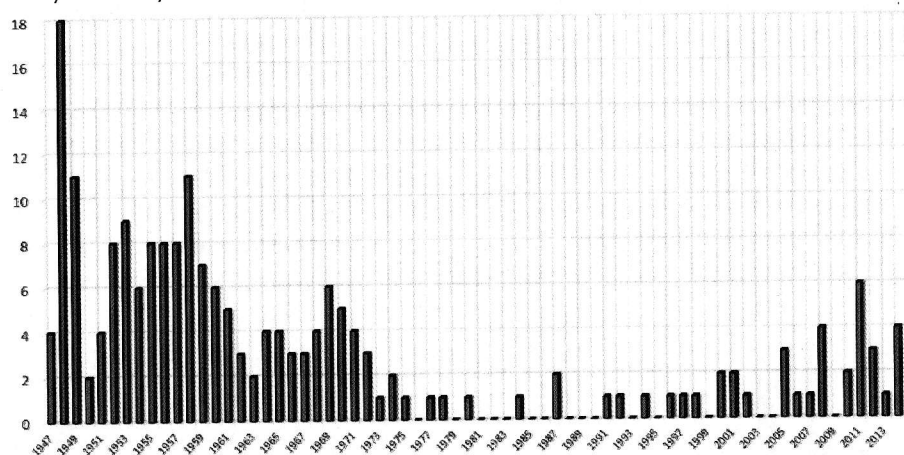

Sobášeni

Podobné trendy, ako v prípade konfirmácií, zaznamenávame aj v prípade sobášov. V cirkevnom zbere sa ich za 68 rokov uskutočnilo 202, pričom nešlo iba o sobáše medzi členmi zboru, ale aj s členmi susedných zborov, kedy spočiatku prichádzali ženisi najmä z Veľkých Úľan a Senca. Neskôr sa tradícia sobáša v mieste bydliska nevesty nedodržiavala tak silne, najmä ak cirkevnému sobášu musel predchádzať občiansky. 81 sobášov bolo konfesiónálne zmiešaných (40 %). Od 70. rokov dosahujú zmiešané sobáše polovicu všetkých sobášov a po roku 1990 už v 77 % prípadoch pristupujú pred oltár snúbenci s odlišným vierovyznaním. V rokoch 1947–1959 bolo takýchto sobášov iba 22 %.

Z celkového pohľadu pripadajú na jeden rok takmer 3 sobáše, pričom v prvých rokoch 1947–1959 to bolo v priemere 8 sobášov na jeden rok. V roku 1976 sa v cirkevnom zbere prvýkrát nekonal žiaden cirkevný sobáš, pričom za obdobie 1980–1989 sa ich uskutočnilo celkovo iba 10. Po roku 1990 bolo v cirkevnom zbere celkovo 25 sobášov, najviac v roku 2011. Na 100 členov cirkevného zboru pripadalo v roku 2013 0,3 sobáša, v roku 1955 to bol 1 sobáš na 100 veriacich.

Počty sobášnych v CZ Sládkovičovo 1947–2014

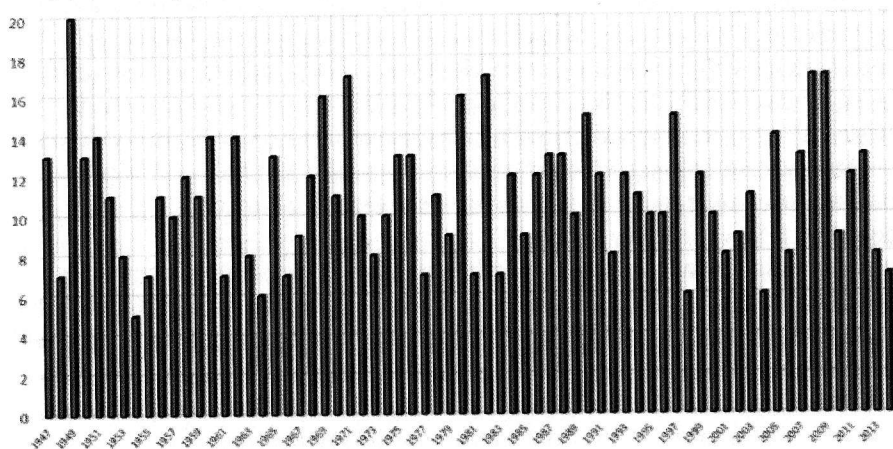

Pochovaní

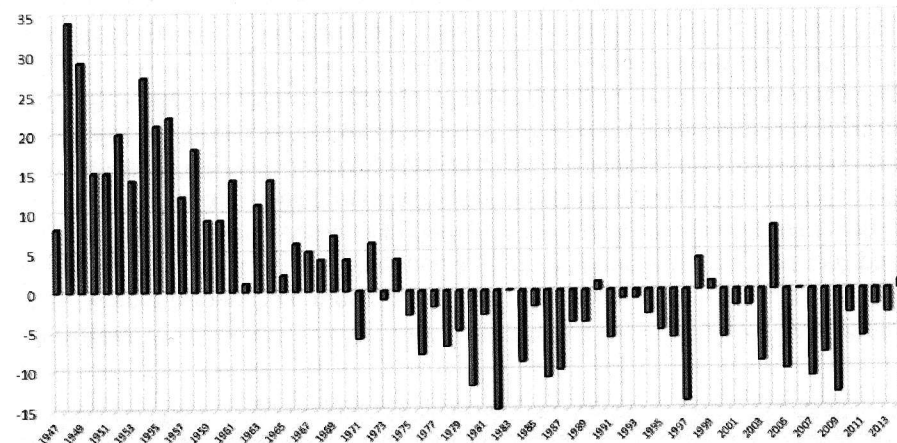
Počet pohrebov predstavuje najstabilnejší typ obradov, ktorý svojou početnosťou 746 nedosiahol počty krstov, avšak od 70. rokov 20. storočia s niekoľkými výnimkami prevyšujú počty pochovaných počty pokrstených. Z tohto počtu vychádza približne rovnaké zastúpenie pohlaví (374 mužov a 372 žien).

V cirkevnom zbore pripadá v priemere 11 pohrebov na rok a tento počet zostáva stabilný. Čiastočne sa mení veková štruktúra zomretých. Najmä v 50. rokoch sa vyskytovali aj pohreby detí a najmä dojčiat do 1 roka. V súčasnosti sa úmrtnosť takmer výlučne týka dospelých prevažne v staršom veku. V roku 1955 pripadalo na 100 veriacich 0,87 pohrebu, v súčasnosti (2013) je to až 2,3 pohrebu na 100 veriacich.

Počty pochovaných v CZ Sládkovičovo 1947–2014

Zaujímavým ukazovateľom demografických premien cirkevného zboru je bilancia (rozdiel) medzi počtom krstov a počtom pohrebov. Ak sú hodnoty kladné, prevažujú krsty, ak záporné, v cirkevnom zbore je viac pohrebov ako krstov. Takáto situácia sa vyskytuje takmer bez výnimky od polovice 70. rokov. Celková bilancia je vďaka obdobiu 50. a 60. rokov v prospech krstov – počas existencie zboru bolo o 133 krstov viac ako pohrebov. Od pádu komunizmu bolo vykonaných o 96 viac pohrebov ako krstov. Tento trend však v evanjelickej cirkvi na Slovensku nie je ojedinelým aj vzhľadom na to, že evanjelické obyvateľstvo má v porovnaní s celoslovenskou populáciou vyšší priemerný vek a vyššie zastúpenie staršieho obyvateľstva na úkor mladšieho. Rozdiel medzi počtom krstov a počtom pohrebov CZ Sládkovičovo 1947–2014

Okrem matričných údajov, cirkevných schematizmov sú zaujímavé údaje, ktoré pochádzajú zvonka. Ide o údaje zo sčítania obyvateľstva, ktoré zbiera rozličné údaje o jednotlivcoch a jeho domácnosti. Jedna z týchto štatistík z roku 2001 nám umožní pozrieť sa na evanjelikov žijúcich v Sládkovičove, Veľkej a Malej Mači z pohľadu veku, dosiahnutého vzdelania a národnosti. Podľa sčítania obyvateľstva na území spomínaných obcí, patriacich do cirkevného zboru, bolo 550 evanjelikov. Z hľadiska pohlavia bol cirkevný zbor špecifický prevahou žien, kedy na 100 žien pripadlo 72 mužov. Ide o dôsledok vyššieho zastúpenia staršieho obyvateľstva, kde zákonite prevažujú ženy. Z hľadiska veku bola dominantná veková kategória produktívneho veku (15–59 roční), ktorí predstavujú 55 % všetkých evanjelikov. Za nimi nasledujú 60 a viac roční s podielom 30,5 % a najmenšie zastúpenie mali deti do 15 rokov (13,5 %).

Táto situácia je podobná vo väčšine cirkevných zborov na Slovensku – evanjelici sú prevažne starší jedinci a celkovo je málo detí. Ide aj o dôsledok dlhoročného poklesu počtu krstov a nárastu pohrebov. V spojitosti so sťahovaním obyvateľstva sa tento stav následnej prejaví do postupného úbytku počtu veriacich.

Z hľadiska rodinného stavu je situácia v mnohom následkom vekových pomerov.

Keďže dominuje obyvateľstvo v produktívnom veku, aj najviac tunajších evanjelikov predstavujú tí, ktorí sú ženatí alebo vydaté (47 %), nasleduje slobodné obyvateľstvo (34 %), 14 % evanjelikov v cirkevnom zbore bolo ovdovených a takmer 4 % boli rozvedení.

Zaujímavý je aj pohľad na tunajších evanjelikov z hľadiska dosiahnutého vzdelania. Vzhľadom na vekové pomery je najpočetnejšia skupina tých, ktorí dosiahli základné vzdelanie (29,5 %), nasleduje učňovské vzdelanie bez maturity (26,4 %) a úplné stredné vzdelanie s maturitou (24,7 %). Pomerne nízke je zastúpenie vysokoškolsky vzdelaných (4,9 %) a do štruktúry sa nezapočítavajú deti do 16 rokov veku (14,4 %), a ktorých vzdelanie sa ešte neukončilo.

Posledná sledovaná štruktúra obyvateľstva bola štruktúra podľa národnosti. V súvislosti s dejinným vývojom neprináša prekvapivé zistenia: 96,4 % tunajších evanjelikov uvidelo slovenskú národnosť a 3,3 % maďarskú.

Pri bilancovaní života za určité obdobie sa nemožno vyhnúť číselným a štatistickým údajom. Tie nám najvernejšie podávajú obraz o životaschopnosti cirkevného zboru v každom roku. Odráža sa v nich situácia v spoločnosti, vzťah rodín a jednotlivca k cirkvi a k deklarovanej viery v zložitom období socializmu a v súčasnosti, v období narastajúcej sekularizácie a odklonu jednotlivcov od oficiálnej cirkvi. Nielen údaje z matrik, ale aj pohľad „zvonka“ v podobe výsledkov sčítania obyvateľstva v roku 2001 nám ukazujú reálny stav cirkevného zboru a naznačujú možný vývoj v budúcnosti.

Juraj Majo

Konfirmandi, farár Ondrej Bulík, 1949

účasnosť

V súčasnosti sa cirkevný zbor zameriava na prácu s deťmi a mládežou. V zbore fungujú detské služby Božie a mládež. Každoročne, už sedem rokov organizujeme športový deň s rozličnými disciplínami. Na tomto športovom dni sa stretávame v hojnom počte aj 80 detí, rodičov, starých rodičov. Radi chodíme na spoločné mládežnícke výlety: navštívili sme hrady a zámky, navštívili sme tiež presídlenecký Pitvaroš v Maďarsku (dedinu predkov), zorganizovali sa biblické tábory pre deti a mládež v Klenovci i v Častej, ale navštívili sme aj koncentračný tábor v Osvienčime...

Tieto aktivity sú pre nás dôležité, spájajú nás a ukazujú na jednotu spoločenstva. V cirkevnom zbore funguje zborový spevokol Spes, čo v preklade znamená Nádej. Vznik spevokolu sa viaže k vzniku samotného cirkevného zboru, približne v roku 1947. Vtedajší spevokol mal 30–40 členov a pôsobil ako zmiešaný zbor. Viedla ho sestra kantorka Mária Trenknerová, ktorá v našom cirkevnom zbore pôsobila 52 rokov ako zborová kantorka. V súčasnosti v spevokole pôsobí 13 žien, vedie ho brat kantor Vladimír Kopáčik a brat kantor Juraj Majo. Piesne sú spievané väčšinou a capella vo vhodnej trojhlasnej úprave pre ženský zbor, ale spievame aj dvojhlasné piesne a kánony.

V cirkevnom zbore funguje zborové spoločenstvo sestier, ktoré sa stretáva vždy v prvú nedeľu v mesiaci.

Cirkevný zbor Sládkovičovo je malým zborom Bratislavského seniorátu ECAV, ale zborom, ktorý chce žiť. Posilňujúcim veršom, ktorý zdobí tiež strop nášho chrámu, je biblický verš z Mk 5, 36 *Neboj sa, len ver!*

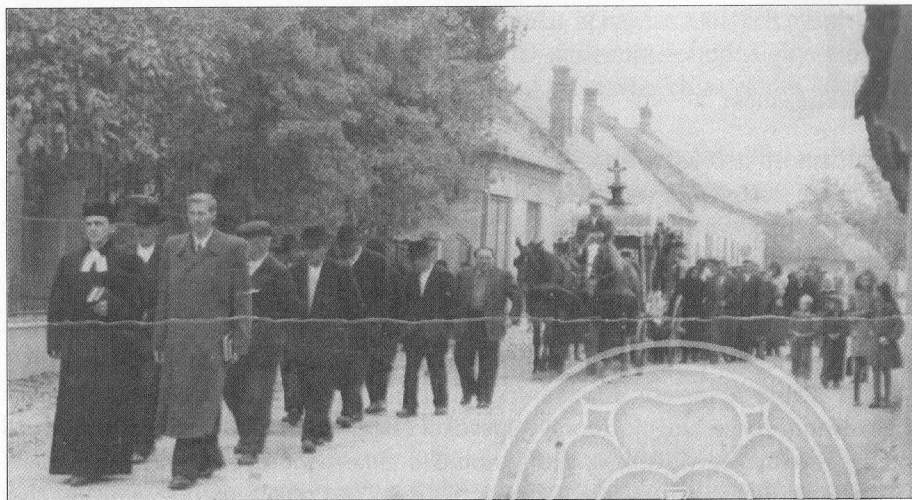
Cirkevný zbor má partnerstvo so švajčiarskym cirkevným zborom v Berne, trvá už niekoľko rokov aktívne. Táto spolupráca sa začala skrze bývalého rodáka a cirkevníka z Malej Mače Pavla Jasovského, ktorý dlhé roky žije v tamojšom cirkevnom zbore v Berne.

Každý rok sa v zbore konajú ekumenické bohoslužby s rímskokatolíckou farnosťou v rámci týždňa modlitieb za jednotu kresťanov (striedavo v evanjelickom a katolíckom chráme Božom). Táto spolupráca prehlbuje vieru a spolupatričnosť v našom meste.

V našom cirkevnom zbore sa snažíme stáť na pevnom základe na Ježišovi Kristovi. To čo určite vidíme ako potrebné a prvoradé je konať aj naďalej misijnú činnosť medzi deťmi, mládežou a dospelými. Tejto práce nebude nikdy dosť.

Aj v malom cirkevnom zbore môže byť živo tak ako aj vo veľkom. Dôležitá je vôľa spolupracovať s Pánom a my chceme s Božou pomocou v tomto spoločenstve naďalej poznávať Božie zámery s nami. Buď Bohu za všetko chvála.

Andrea Lukačovská

Pohreb Ondreja Demetera, farár Ondrej Bulík, 1951

Prví konfirmandi v sládkovičovskom kostole za pôsobenia farára Ondreja Koča, 1955

Konfirmandi za pôsobenia farára Ivana Manicu, 1958

Konfirmandi za pôsobenia farára Ivana Manicu, 1961

Konfirmandi
za pôsobenia farára
Karola Novomestského,
1971

Spevokol
pod vedením
kantorky Márie
Trenknerovej, 1980

Úvod zborových
funkcionárov za pôsobenia
farára Pavla Gabriša, 1993

Posviacka zborovej
miestnosti
za pôsobenia farára
Pavla Gabriša, 1996

Posviacka zborovej
miestnosti, 1996

Konfirmandi, farár
Pavel Gabriš, 1996

Konfirmandi
s farárom
Milanom
Kachničom,
1998

Zlatá svadba
manželov
Rohárovcov,
1998

Deti a mládež za pôsobenia farára Milana Kachniča, 1999

Návšteva brata farára
Ondreja Koča, 2002

Stretnutie farára
Ondreja Koča
so svojimi
bývalými
konfirmandmi,
2002

Poďakovanie kantorke Márii
Trenknerovej za 52 ročnú
službu zborovej kantorky,
farár Milan Kachnič a Ján
Hudák, 2003

Konfirmandi s farárom
Petrom Palugom
a Andreou Lukačovskou,
2003

Návšteva cirkevného zboru z Klenovca, 2004

Konfirmandi
za pôsobenia farárky
Andrei Lukačovskej,
2004

Príprava
50. výročia
posvätenia chrámu
Božieho a inštalácie
farárky Andrei
Lukačovskej, 2005

Inštalácia
zborovej
farárky Andrei
Lukačovskej,
na fotke
s Ondrejom
Kočom, 2005

Inštalácia zborovej farárky Andrei Lukačovskej, 2005

Konfirmácia starších
za pôsobenia farárky
Andrei Lukačovskej,
2005

Stretnutie starších
za pôsobenia
farárky Andrei
Lukačovskej,
2006

Organový koncert
Vladimíra Kopáčika,
2006

Návšteva v Pitvaroši, 2006

60. výročie presídlenia,
pre veľký počet účastníkov sa služby Božie konali v TI Inovatech, 2007

Návšteva
zo Švajčiarska,
2009

Biblický tábor
na Detve, 2009

Zborový spevokol pod vedením Vladimíra Kopáčika, Štedrý večer, 2011

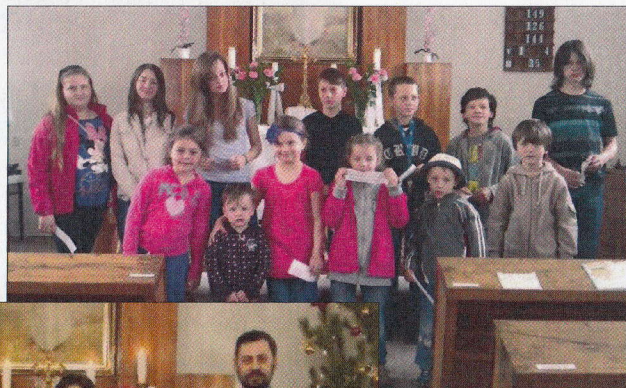

20. výročie posvätenia
modlitebne v Malej Mači,
2013

Priamy televízny prenos služieb Božích va Veľkonočnú nedeľu, vpravo vzadu generálny biskup Miloš Klátik, 2013

Deti na Deň matiek, 2013

Ekumenické bohoslužby s rímskokatolíckym farárom Václavom Ďurčom a za účasti liberálneho rabína Míšu Kapustina, 2015

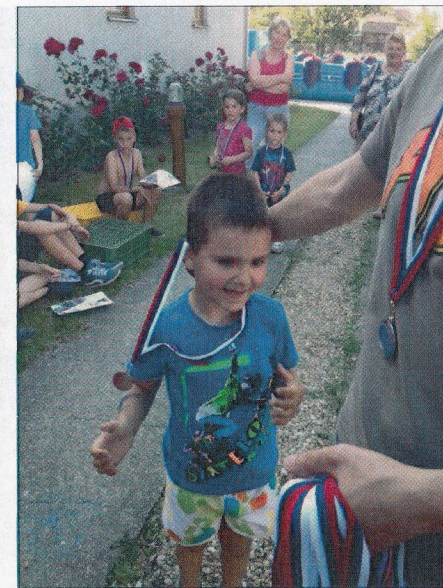
Oprava kostola, 2014

Maľovanie veže, 2014

Športový deň, 2014

Športový deň, 2014

Konfirmácia 15. 6. 2014 v Sládkovičove

*Denis Anna, Radoslav Lošonský, Martin Pinko, Michal Lukáčovský, Erika Denisová, Denis Šramo
Mgr. Zuzana Kováčová-podložková,
TKD, Andrea Lukáčovská zborová farárka-konzultorka, Mgr. Jana Trubá dozorkyňa*

Športový deň, 2015

literatúra:

- Ďurkovská, M. 2007. História nemeckého osídlenia na území Slovenska do začiatku 19. storočia. Štúdie a články, 10, 2. Dostupné na <<http://www.saske.sk/cas/archiv/2-2007/durkovska.html>> (citované 20. augusta 2015)
- Kollár, J. 1838. Schematismus generalis ecclesiarum et scholarum Evang. aug. conf. in Hungaria. Pest, Trattner – Károlyiana.
- Kusendová, D., Benža, M. (eds.) 2011. Historický atlas Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku. Liptovský Mikuláš: Tranoscius.
- Maglocký, Š. a kol. 2007, 2008. Pitvaroš a Pitvarošania. Pitvaros: Slovenská samospráva
- Matriky pokrstených, konfirmovaných, sobášnych a pochovaných Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Sládkovičove. Archív CZ ECAV Sládkovičovo, 1947–2014.
- Schematismus Slovenskej evanjelickej cirkvi a. v. v ČSR. Bratislava, Tranoscius v Cirkevnom nakladateľstve, 1955.
- Sčítania obyvateľstva z územia Uhorska, ČSR, Maďarska a SR:
- Sebők, L. 2005. Az 1869. évi népszámlálás vallási adatai. Budapest: Teleki László Intézet, Központi Statisztikai hivatal.
- A magyar korona országain az 1881. év elején végrehajtott népszámlálás főbb eredményei megyék és községek szerint részletezve 2. zv. Budapest: Pesti Könyvnyomda – Részvény – Társaság, 1882.
- Jekelfalussy, J. 1892. A magyar korona országainak helységnévtára. Budapest: Pesti Könyvnyomda – Részvény – Társaság.
- A magyar korona országainak 1900. évi népszámlálása. 1. zv. Budapest: Pesti Könyvnyomda – Részvény – Társaság, 1902.
- A magyar szent korona országainak 1910. évi népszámlálása. 42. zv. Budapest: Athenaeum, 1912.
- Štatistický lexikon obcí v republike Československej. III. Slovensko. Praha: Štátny úrad štatistický, 1927.
- Štatistický lexikon obcí v krajine Slovenskej. Praha: Štátny úrad štatistický, 1936.
- 1941. évi népszámlálás demográfiai adatok községenként. (Országon kívüli terület) Rukopis. Budapest: Központi statisztikai hivatal, 1990.
- Sčítání lidu 1950, obecné třídění. Přítomné obyvatelstvo podle poměru k povolání a úseků objektivního povolání, podle náboženského vyznání a přistěhování do obce. Bratislava, Štatistický úrad SR, 1957, nepublikovaný rukopis.
- Sčítanie ľudu, domov a bytov. Trvalo bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania. Bratislava, Štatistický úrad SR, 1991.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania. Bratislava, Štatistický úrad SR, 2002.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania. Bratislava, Štatistický úrad SR, 2011.
- Andrea Lukačovská, výňatky z kázní 2007, 2012
- Michal Hudák – zborová kronika